

12. Öryggisráðstafanir vegna brottflutnings starfsmanna.

Svo hægt sé að flytja starfsmenn burt með öruggum hætti skal, ef nauðsyn krefur, sjá þeim fyrir öndunargrímum sem þeir skulu ætíð hafa í seilingarfjarlægð. Starfsmenn skulu hljóta þjálfun í notkun þessa búnaðar og skal hann geymdur á staðnum og haft reglulegt eftirlit með honum til að tryggt sé að hann virki eins og til er ætlast.

13. Lýsing.

Í stað ákvæðanna í 12. lið í A-hluta komi eftirtalin ákvæði:

- Útvega skal starfsmönnum hentugar luktir.
- Vinnustaðir skulu eftir föngum vera búnir nægilega góðri lýsingu til að tryggja öryggis- og heilsuvernd starfsmanna.
- Ljósabúnaði skal komið þannig fyrir að starfsmenn séu ekki í slyshættu vegna þeirrar tegundar ljósa sem eru á staðnum.

14. Eftirlit með viðveru starfsmanna.

Nauðsynlegt er að hægt sé að vita nákvæmlega hverjir dvelja neðanjarðar hverju sinni.

15. Björgunarmál.

Svo hægt sé að grípa fljótt og örugglega til nauðsynlegra aðgerða ef stórslys verður skal koma á fullnægjandi skipulagi björgunarmála. Til að hægt sé að gera ráðstafanir á þeim stöðum þar sem námavinnsla eða jarðefnaleit fer fram neðanjarðar skulu nægilega margir þjálfaðir björgunarliðar starfa að björgunarmálum og fullnægjandi björgunarbúnaður vera fyrir hendi.

REGLUR**um öryggisráðstafanir við jarðefnanám með borunum.****I. KAFLI****Almenn ákvæði.****1. gr.***Gildissvið.*

1. Reglur þessar gilda um vinnustaði þar sem jarðefnanám með borunum fer fram sem fellur undir lög nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum. Í reglunum eru gerðar lágmarkskröfur um öryggi og heilsuvernd starfsmanna í jarðefnanámi með borunum, eins og skilgreint er í a-lið 2. gr.

2. Reglur þessar gilda ekki um öryggisráðstafanir við jarðefnanám þar sem borunum er ekki beitt, sbr. sérstakar reglur þar um.

2. gr.*Skilgreiningar.*

Í reglum þessum merkir:

- a. *jarðefnanám með borunum* alla iðnaðarstarfsemi þar sem fram fer:
  - jarðefnanám, í þrengstu merkingu orðsins, með því að bora borholur, eða
  - leit með það í huga að hefja slíkt nám, eða
  - meðferð jarðefna á vinnustað, sbr. b. lið, fyrir afhendingu en ekki frekari vinnslu.
- b. *vinnustaður* svæði sem ætlað er að hýsa vinnuádstöðu innan athafnasvæðis sem tengist beinni og óbeinni starfsemi og mannvirkjum til jarðefnanáms með borunum, þar með talin íveruadstaða, sem starfsmenn hafa aðgang að við vinnu sína.

II. KAFLI

Skyldur atvinnurekenda.

3. gr.

Almennar skyldur.

1. Til að gæta öryggis og heilsu starfsmanna skal atvinnurekandi gera nauðsynlegar ráðstafanir til að tryggja að:

- vinnustaðir séu skipulagðir, byggðir, tækjum búnir, teknir í notkun, starfræktir og viðhaldið þannig að starfsmenn geti stundað vinnu þá sem þeim er falin án þess að öryggi og heilsu þeirra eða annarra starfsmanna stafi hætta af;
- ábyrgðarmaður sem hann hefur skipað sbr. lið 2.2 í viðauka hafi eftirlit með mönnum vinnustöðum á meðan vinna stendur yfir;
- sérstaklega hættuleg störf séu eingöngu falin hæfum starfsmönnum og þau séu leyst af hendi í samræmi við gefin fyrirmæli;
- allar öryggisleiðbeiningar séu skiljanlegar öllum starfsmönnum sem í hlut eiga;
- viðeigandi aðstaða sé til að veita skyndihjálp;
- viðeigandi öryggisæfingar séu haldnar reglulega.

2. Atvinnurekandi skal tryggja að útbúið verði skjal, um öryggi og heilsu, hér eftir kallað „öryggis- og heilsuskjalið.“

Öryggis- og heilsuskjalið skal einkum færa sönnur á:

- að hætta sem starfsmenn á vinnustað kunna að vera í hafi verið greind og metin,
- að fullnægjandi ráðstafanir verði gerðar til að ná markmiðum þessara reglna,
- að skipulag vinnustaðar, notkun og viðhald búnaðar sé öruggt.

Öryggis- og heilsuskjalið skal útbúið áður en vinna hefst og það skal endurskoða ef meiriháttar breyting eða stækkun hefur verið gerð á vinnustaðnum.

3. Ef starfsmenn margra verktaka starfa á sama vinnustaðnum skal hver atvinnurekandi vera ábyrgur fyrir þeim málum sem að hans mönnum snúa. Í slíkum tilfellum skulu þeir þó ávallt skipa samræmingaraðila öryggis- og heilbrigðisráðstafana. Hann skal samræma framkvæmd allra ráðstafana sem snerta öryggi og heilsu starfsmanna og tilgreina í öryggis- og heilsuskjali markmið samræmingarinnar og aðferðir til að framkvæma hana. Samræmingin hefur ekki áhrif á ábyrgð einstakra atvinnurekenda samanber lög nr. 46/1980.

4. Atvinnurekanda ber að tilkynna til lögreglu og Vinnueftirlits ríkisins ef hættulegt ástand skapast á vinnustaðnum eins fljótt og mögulegt er.

4. gr.

Varnir gegn bruna, sprengingum og heilsuspillandi andrúmslofti.

Atvinnurekandi skal gera viðeigandi varúðarráðstafanir til að fyrirbyggja hættu af völdum elds og sprenginga, og koma í veg fyrir að sprengifimt eða heilsuspillandi efni safnist fyrir í andrúmsloftinu.

5. gr.

Undankomu- og björgunarbúnaður.

Atvinnurekandi skal útvega og viðhalda viðeigandi undankomu- og björgunarbúnaði til að tryggja að starfsmenn geti yfirgefið vinnustaðinn hratt og örugglega ef hætta steðjar að.

6. gr.

Samskipta-, viðvörunar- og hættuboðkerfi.

Atvinnurekandi skal gera viðeigandi ráðstafanir til að útvega nauðsynleg viðvörunarkerfi og önnur samskiptakerfi til að hægt sé að veita tafarlausa aðstoð ef nauðsyn krefur.

7. gr.

Upplýsingar til starfsmanna.

Starfsmenn eða fulltrúar þeirra skulu upplýstir á skilmerkilegan hátt um þær ráðstafanir sem gripið er til í sambandi við öryggi og hollustu á vinnustað, einkum þær sem tengjast framkvæmd 3. til 6. gr.

8. gr.

Heilsuvernd.

Heilsuvernd starfsmanna skal vera í samræmi við ákvæði laga nr. 46/1980 og reglna settra samkvæmt þeim. Þar sem sérstök áhætta fylgir starfinu, t.d. vegna mengunar af völdum varasamra efna, skulu starfsmenn gangast undir heilsufarsskoðanir áður en starf er hafið og síðan með reglubundnu millibili.

9. gr.

Samráð við starfsmenn.

Atvinnurekendur skulu hafa samráð við starfsmenn eða fulltrúa þeirra um ráðstafanir er stuðla að bættu öryggi og heilsu þeirra á vinnustað samanber ákvæði laga nr. 46/1980 og gildandi reglur um heilbrigðis- og öryggisstarfsemi innan fyrirtækja.

10. gr.

Lágmarkskröfur um öryggi og heilbrigði.

1. Vinnustaðir sem teknir eru í notkun eftir gildistöku þessara reglna, skulu uppfylla þær lágmarkskröfur um öryggi og heilbrigði sem mælt er fyrir um í viðaukanum.
2. Vinnustaðir sem eru í notkun þegar reglur þessar taka gildi, skulu uppfylla lágmarkskröfur þeirra eigi síðar en tveimur árum eftir gildistöku.
3. Ef gerðar eru breytingar á vinnustað eða hann stækkaður eftir gildistöku þessara reglna, skal farið eftir þeim lágmarkskröfum sem mælt er fyrir um í viðaukanum.

III. KAFLI

Ýmis ákvæði.

11. gr.

Áfrýjun úrskurða.

Um áfrýjun á ákvörðunum og úrskurðum sem byggjast á þessum reglum gilda ákvæði 98. gr. laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum.

IV. KAFLI

Refsiákvæði.

12. gr.

Brot á þessum reglum varða ákvæði 99. gr. laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum.

V. KAFLI

Gildistaka.

13. gr.

Reglur þessar eru settar af stjórn Vinnueftirlits ríkisins samkvæmt heimild í 38. gr. laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum og með hliðsjón af tilskipun 92/91/EBE í viðbæti við XVIII. viðauka sammingsins um Evrópska efnahagssvæðið. Reglurnar staðfestast hér með til að öðlast gildi þann 1. janúar 1997.

Félagsmálaráðuneytinu, 19. september 1996.

F. h. r.

Húnbogi Þorsteinsson.

Gylfi Kristinsson.

VIÐAUKI

LÁGMARKSKRÖFUR UM ÖRYGGI OG HOLLUSTU EINS OG UM GETUR
Í 10. GR. ÞESSARA REGLNA.

A. HLUTI

Sameiginlegar lágmarkskröfur sem gilda um vinnustaði á landi og á hafi úti.

1. Stöðugleiki og traustleiki.

Vinnustaðir skulu þannig skipulagðir, byggðir, starfræktir, þeim stjórnað og viðhaldið að þeir þoli þau umhverfisáhrif sem búast má við að verki á þá.

2. Eftirlit og stjórnun.

2.1 Skipulag vinnustaðar.

2.1.1 Vinnustaðir skulu þannig skipulagðir að nægileg vernd sé gegn hættum. Þeim skal haldið hreinum og hættuleg efni fjarlægð í því skyni að vernda heilsu starfsmanna.

2.1.2 Vinnustöðvar skulu skipulagðar og byggðar í samræmi við vinnuvistfræðisjónarmið, að teknu tilliti til þess að nauðsynlegt er fyrir starfsmenn að geta framkvæmt þau störf sem inna skal af hendi á vinnustöðinni.

2.1.3 Svæði þar sem hætta er mjög mikil skulu merkt og viðvörðunarkerkjum komið fyrir.

2.2 Ábyrgðarmaður.

Ábyrgðarmaður sem hefur hæfi og getu sem nauðsynleg er og sem hefur verið skipaður af atvinnurekanda skal ætíð vera í forsvari á hverri vinnustöð þegar starfsmenn eru á staðnum. Atvinnurekandi má sjálfur taka að sér þessa ábyrgð hafi hann nauðsynlega sérfræðikunnáttu og hæfni til þess.

2.3 Eftirlit.

Til að tryggja öryggi og heilbrigði starfsmanna við alla starfsemi sem fer fram skal viðhafa nauðsynlegt eftirlit. Það skal framkvæmt af einstaklingum sem hafa sérfræðikunnáttu og hæfni til þess og skulu þeir skipaðir af atvinnurekanda eða fyrir hans hönd og starfa á hans vegum. Atvinnurekandinn má sjálfur taka að sér þetta eftirlit hafi hann sérfræðikunnáttu og hæfni sem er nauðsynleg til þess.

2.4 Hæfir starfsmenn.

Á hverjum vinnustað þar sem starfsmenn eru við vinnu skulu vera nægilega margir starfsmenn með nauðsynlega hæfni, reynslu og þjálfun til að leysa af hendi þau verk-efni sem þeim eru falin.

2.5 Upplýsingar, leiðbeiningar og þjálfun.

Starfsmenn þurfa að fá nauðsynlegar upplýsingar, leiðbeiningar, þjálfun og endurþjálfun til að tryggja heilbrigði þeirra og öryggi. Atvinnurekandi skal tryggja að starfsmenn fái skilmerkilegar leiðbeiningar svo þeir stofni ekki eigin öryggi og heilsu og annarra starfsmanna í hættu.

2.6 Skriflegar leiðbeiningar.

Á hverjum vinnustað skulu samdar skriflegar leiðbeiningar þar sem tilgreindar eru reglur sem fara skal eftir til að tryggja heilbrigði og öryggi starfsmanna og örugga notkun búnaðar. Í þeim skulu vera upplýsingar um notkun neyðarbúnaðar og um aðgerðir sem grípa skal til í neyðartilvikum á eða nálægt vinnustað.

2.7 Öruggar starfsaðferðir.

Beita skal öruggum starfsaðferðum við öll störf á hverjum vinnustað.

2.8 Vinnuleyfi.

Ef þess er krafist samkvæmt öryggis- og heilsuskjalinu skal tekið upp kerfi vinnuleyfa til að leysa af hendi bæði hættuleg störf og venjubundin og hættulaus störf sem geta tengst öðrum störfum sem eru afar hættuleg. Einstaklingur sem er í forsvari skal gefa út vinnuleyfi áður en störf hefjast þar sem tilgreind eru þau skilyrði sem uppfylla skal og þær öryggisráðstafanir sem gera skal áður en starf hefst, á meðan það stendur yfir og eftir að því lýkur.

2.9 Regluleg endurskoðun öryggis- og heilbrigðisráðstafana.

Atvinnurekandi skal tryggja að ráðstafanirnar sem gerðar eru í því skyni að vernda heilsu og tryggja öryggi starfsmanna, þar með talin kerfi til að stjórna öryggismálum og hollustuháttum, séu endurskoðaðar reglulega til að tryggja að farið sé eftir ákvæðum þessara reglna.

3. Vél- og rafbúnaður og stöðvar.**3.1 Almenn.**

Þegar vél- og rafbúnaður er valinn, settur upp, tekinn í notkun, starfræktur og viðhaldið skal það gert þannig að hliðsjón sé höfð af öryggi og heilsu starfsmanna, að teknu tilliti til ákvæða þessara reglna, gildandi reglna um vélar og tæknilegan búnað og reglna um notkun tækja. Ef slíkan búnað er að finna innan svæða þar sem hættu er á sprengingum ef eldur kviknar í gasi, gufum eða rokkgjörnum vökvum sem þar eru eða líklegt er að þar sé að finna verður búnaðurinn að henta til notkunar á svæðinu. Búnaður skal, ef nauðsyn krefur, vera með hentugum hlífum og tækjum til að bregðast við bilunum.

3.2 Sérákvæði.

Vél- og rafbúnaður skal vera nægilega sterkur, aflmikill og henta til þeirra nota sem honum er ætlað. Hann skal varinn og þannig frá honum gengið að komið sé í veg fyrir hættu.

4. Viðhald.**4.1 Almenn viðhald.**

Gera skal áætlun til að framkvæma kerfisbundna skoðun, viðhald og ef við á, prófanir á vél- og rafbúnaði. Allt viðhald, skoðanir og prófun á hverjum hluta búnaðarins skal framkvæmt af manni sem er til þess hæfur. Halda skal skýrslur um skoðanir og prófanir og skulu þær varðveittar á viðeigandi hátt.

4.2 Viðhald öryggisbúnaðar.

Öryggisbúnaði skal haldið í nothæfu og góðu ástandi. Viðhald skal fara fram með hliðsjón af þeirri starfsemi sem fram fer.

5. Eftirlit með borholum.

Hentugur búnaður til eftirlits með borholum skal vera fyrir hendi þegar starf við borholur fer fram í því skyni að koma í veg fyrir sprengingar. Þegar slíkum búnaði er komið fyrir skal tekið tillit til starfsaðstæðna á borunarstað.

6. Varnir gegn skaðlegum lofttegundum og sprengihættu.

6.1 Gera skal ráðstafanir til að meta hvort skaðleg eða hugsanlega sprengifim efni eru í andrúmslofti og mæla styrk slíkra efna. Sé þess krafist í öryggis- og heilsuskjalinu skal sjá fyrir eftirlitsbúnaði til að mæla gasstyrk á tilteknum stöðum sjálfvirkt og samfellt, sjálfvirkum viðvörunarbúnaði og búnaði til að rjúfa afl sjálfvirkt af rafstöðvum og

brunahreyflum. Ef sjálfvirkar mælingar eru gerðar skulu mæld gildi skráð og varðveitt með þeim hætti sem skilgreint er í öryggis- og heilsuskjalinu.

6.2 *Varnir gegn skaðlegum efnum í andrúmslofti.*

6.2.1 Ef skaðleg efni myndast eða kunna að safnast saman í andrúmsloftinu skal grípa til viðeigandi ráðstafana til að tryggja að:

a. þau séu skilin frá eða fjarlægð þar sem þau myndast; eða

b. að þau séu þynnt það mikið að starfsmönnum stafi ekki hætta af þeim.

6.2.2 Viðeigandi öndunar- og endurlífgunarbúnaður skal vera fyrir hendi á svæðum þar sem starfsmenn starfa í andrúmslofti sem er hættulegt heilsu manna. Í slíkum tilvikum skulu nægilega margir starfsmenn sem eru þjálfaðir í að nota búnað af þessu tagi vera tiltækir. Búnaðurinn skal geymdur á aðgengilegum stað og honum haldið við á viðeigandi hátt.

6.2.3 Ef brennisteinsvetni eða aðrar eitraðar lofttegundir eru eða kunna að vera í andrúmslofti skal vera fyrir hendi öryggisáætlun þar sem fram kemur hvaða öryggisbúnaður er fyrir hendi og til hvaða forvarnarráðstafana skal gripið.

6.3 *Varnir gegn sprengihættu.*

6.3.1 Allar nauðsynlegar ráðstafanir skulu gerðar til að koma í veg fyrir að sprengifimt loft myndist og safnist upp.

6.3.2 Á svæðum þar sem sprengihætta er skal grípa til allra nauðsynlegra ráðstafana til að koma í veg fyrir að kvikni í sprengifimu andrúmslofti.

6.3.3 Gera skal áætlun um fyrirbyggjandi aðgerðir gegn sprengingum þar sem greint er frá þeim búnaði og ráðstöfunum sem krafist er.

7. **Undankomuleiðir og neyðarútgangar.**

7.1 Undankomuleiðir og neyðarútgangar, svo og aðkomuleiðir og dyr að þeim, skulu ávallt vera greiðar þannig að þær megi hindrunarlaust nota hvenær sem er. Þeim skal haldið ótepptum og skal leiðin liggja sem beinast út undir bert loft eða á öruggan stað.

7.2 Öllum starfsmönnum skal vera unnt að yfirgefa vinnustað sinn í skyndi og á sem öruggastan hátt ef hætta skapast.

7.3 Fjöldi undankomuleiða og neyðarútganga, staðsetning þeirra og stærð skulu miðast við notkun, útbúnað og stærð vinnustaðar, og þann mannfjölda sem þar getur mestur orðið.

7.4 Neyðardyr skulu opnast út en ef það er ógerlegt skulu þær vera með rennihurð. Óheimilt er að læsa neyðarhurð eða festa hana þannig að hún verði ekki auðveldlega og tafarlaust opnuð af hverjum þeim sem nota þarf hana í neyð.

7.5 Auðkenna skal sérstakar undankomuleiðir og neyðarútganga með skiltum í samræmi við gildandi reglur um öryggis- og heilbrigðismerki á vinnustöðum.

7.6 Þar sem lýsingar er þörf í neyðarútgöngum og á undankomuleiðum skal vera fullnægjandi neyðarlýsing ef straumlaust verður.

8. **Loftræsting á vinnustöðum innandyra.**

8.1 Gera skal ráðstafanir til að tryggja, með hliðsjón af vinnuaðferðum og líkamlegri áreynslu starfsmanna, að nægilegt ferskt loft sé á vinnustöðum innandyra.

8.2 Ef útblástursviftur eru notaðar til loftræstingar skal þeim haldið í lagi og ber að sjá til þess að þær valdi starfsmönnum ekki óþægindum af dragsúg.

8.3 Nota skal búnað sem veitir viðvörðun um allar bilanir ef þess er þörf með tilliti til öryggis starfsmanna.

9. Hiti innanhúss.

- 9.1 Í vinnurými skal hitastig vera hæfilegt með hliðsjón af vinnuaðferðum sem beitt er og líkamlegu álagi á starfsmenn eftir því sem aðstæður leyfa.
- 9.2 Hiti í hvíldarherbergjum, vaktstofum, herbergjum þar sem hreinlætisaðstaða er, matstofum og sjúkrafstofum skal henta hlutverki slíkra vistarvera.
- 9.3 Haga ber gluggum, þakljórum og skilveggjum úr gleri þannig að áhrifa sólskins gæti ekki í of miklum mæli á vinnustað með hliðsjón af eðli starfseminnar og vinnustaðarins.

10. Gólf, veggir, loft og þök á vinnustöðum.

- 10.1 Á gólfum vinnustaða mega ekki vera neinar hættulegar upphækkanir, göt eða hallar, og skulu þau vera föst, stöðug og laus við hálfu.
- 10.2 Yfirborð á gólfum, veggjum og loftum vinnustaða skal vera þannig að ná megi viðunandi hreinlæti með þvotti og hreinsun.
- 10.3 Gagnsæir eða hálf gagnsæir skilveggir, þar á meðal skilveggir sem eru að öllu leyti úr gleri, í vinnuherbergjum, í nágrenni vinnustaða og á leiðum er liggja að þeim eða frá skulu vera greinilega merktir og gerðir úr óbrothættu efni eða þannig fyrir komið að starfsmenn hvorki rekist á skilveggina né verði fyrir meiðslum ef þeir brotna.
- 10.4 Ekki má heimila aðgang að þökum gerðum úr efnum sem eru ekki af fullnægjandi styrk.

11. Dagsbirta og lýsing.

- 11.1 Vinnustaðir skulu allir hafa lýsingu sem getur lýst nægilega til að tryggja öryggi og hollustu þeirra sem þar eru.
- 11.2 Á vinnustöðum skal vera svo mikil dagsbirta sem kostur er og skulu þeir einnig búnir fullnægjandi lýsingu.
- 11.3 Búnaði til lýsingar skal komið þannig fyrir að hann valdi starfsmönnum engri slyshættu.
- 11.4 Á vinnustöðum þar sem starfsmönnum er sérstök hættu búin ef straumlaust verður skal séð fyrir fullnægjandi neyðarlýsingu.
- 11.5 Búnaður til lýsingar skal vera þannig hannaður að tryggt sé að svæði þar sem framleiðslueftirlit fer fram, flóttaleiðir, hleðslustöðvar og hættuleg svæði séu lýst.

12. Gluggar og þakljórar.

- 12.1 Gluggar, þakljórar og annar opnanlegur og festanlegur loftræstibúnaður skal þannig hannaður að starfsmönnum stafi ekki hættu af notkun hans. Staðsetning þeirra má ekki geta valdið starfsmönnum hættu þegar gluggarnir eru opnir.
- 12.2 Mögulegt skal vera að hreinsa glugga og þakljóra án þess að það hafi í för með sér hættu.

13. Hurðir og hlið.

- 13.1 Gagnsæjar hurðir skulu merktar á viðeigandi hátt í hæfilegri hæð.
- 13.2 Snúningshurðir og hlið skulu vera gagnsæ eða með gagnsæjum spjöldum.
- 13.3 Ef gagnsæir eða hálf gagnsæir fletir hurða eða hliða eru ekki gerðir úr sérstöku öryggisefni og starfsmönnum getur stafað af því hættu ef hurðin eða hliðið skellist skal verja þessa fleti gegn broti.
- 13.4 Á rennihurðum skal vera öryggisbúnaður sem kemur í veg fyrir að þær losni af spori og falli niður.

- 13.5 Lúgur sem opnast upp á við skulu útbúnar þannig að þær geti ekki fallið óvænt til baka aftur.
- 13.6 Dyr á undankomuleiðum skulu merktar á viðeigandi hátt. Þær skulu ávallt vera opnanlegar innan frá hvenær sem er án sérstakrar aðstoðar.
- 13.7 Sé ekki örugg leið fyrir fótgangandi um hlið sem aðallega eru ætluð fyrir umferð ökutækja skulu vera við þau greinilega merktar dyr fyrir þá, sem umgangur er ávallt óhindraður um.
- 13.8 Dyr og hlið sem opnast og lokast vélrænt skulu vera þannig að starfsmönnum stafi ekki hætta af. Á slíkum dyrum og hliðum skal séð fyrir neyðarbúnaði til stöðvunar sem er auðþekkkjanlegur og auðvelt að komast að og ef þau opnast ekki sjálfkrafa er straumlaust verður skal einnig unnt að opna þau handvirk.
- 13.9 Þar sem keðjur og svipaður búnaður er notaður til að hindra aðgang skulu þær auðsjáanlegar og merktar á viðeigandi hátt með skiltum þar sem fram koma bönn og viðvaranir.

14. Umferðarleiðir.

- 14.1 Unnt skal vera að komast að vinnustöðum án þess að það hafi hættu í för með sér og yfirgefa þá fljótt og örugglega í neyðartilviki.
- 14.2 Umferðarleiðir, þar með talda innbyggða eða fasta stiga, hlaðstæði og palla, skal staðsetja og útbúa þannig að fótgangandi og ökutæki geti notað þær vandkvæðalaust, með fullu öryggi og á þann hátt sem tilgangur þeirra segir til um, og þannig að starfsmönnum sem eru við vinnu í grennd við þær stafi ekki hætta af.
- 14.3 Rými á umferðarleiðum fyrir fótgangandi og flutning á vörum skal vera í samræmi við fjölda hugsanlegra notenda og þá starfsemi sem stunduð er. Ef flutningatæki eru notuð á umferðarleiðum skal séð til þess að fótgangandi hafi fullnægjandi öryggisrymi.
- 14.4 Umferðarleiðir fyrir ökutæki skulu vera í hæfilegri fjarlægð frá hurðum, hliðum, leiðum fyrir fótgangandi, göngum og stigum.
- 14.5 Umferðarleiðir skulu greinilega merktar til að tryggja öryggi starfsmanna.

15. Hættusvæði.

- 15.1 Ef hættusvæði eru á vinnustöðum þar sem starfsmenn geta hrasað eða hlutir fallið vegna þess hvernig vinnu er háttað skal girða þau af eins og unnt er til að koma í veg fyrir aðgang óviðkomandi starfsmanna.
- 15.2 Gera skal viðeigandi ráðstafanir til að vernda þá starfsmenn sem hafa aðgang að slíkum hættusvæðum.
- 15.3 Hættusvæðin skulu greinilega merkt.

16. Stærð og loftrými herbergja - vinnurými á vinnustöð.

- 16.1 Í vinnuherbergjum skal vera nægilegur gólfhlötur og loftrými til að starfsmenn geti stundað vinnu sína án þess að öryggi þeirra, heilbrigði og vellíðan sé í hættu.
- 16.2 Á vinnustöðvum skal vera nægilegt rými þannig að starfsmenn hafi það vinnurými sem þeir þurfa til að stunda vinnu sína með öruggum hætti.

17. Hvíldarherbergi.

- 17.1 Ef nauðsynlegt er með tilliti til öryggis eða heilsu starfsmanna, svo sem vegna eðlis starfsins eða mikils fjölda starfsmanna, skal veita þeim afnot af hvíldarherbergi sem greiður aðgangur er að.

- 17.2 Hvíldarherbergi skulu vera nægilega stór og búin nægilega mörgum borðum og sætum með baki fyrir þann fjölda starfsmanna sem um er að ræða.
- 17.3 Ef hlé á vinnu eru tíð og reglubundin og hvíldarherbergi er ekki fyrir hendi skulu starfsmönnum ávallt, þegar þess er þörf með tilliti til öryggis þeirra og heilbrigðis, veitt afnot af öðrum herbergjum þar sem þeir geta dvalist í vinnuhléi.
- 17.4 Þar sem við á skal þunguðum konum og konum með börn á brjósti gefin kostur á að leggjast til hvíldar við viðeigandi aðstæður.

18. Vinnustaðir utanhúss.

- 18.1 Skipuleggja skal vinnustöðvar, umferðarleiðir og aðra staði eða mannvirki undir beru lofti þar sem starfsmenn eru staddir vegna vinnu sinnar þannig að ekki stafi af hætta fyrir umferð fótgangandi eða ökutækja.
- 18.2 Vinnustaðir utanhúss skulu lýstir á fullnægjandi hátt.
- 18.3 Er starfsmenn vinna utanhúss skal vinnustöðin eins og kostur er skipulögð á þann hátt að:
- a. þeir séu í skjóli fyrir veðrum og ef með þarf varðir fyrir hlutum sem falla,
  - b. þeir verði ekki fyrir svo miklum hávaða að valdið geti heilsutjóni, eða fyrir öðrum skaðlegum utanaðkomandi áhrifum, svo sem af lofttegundum, gufum eða ryki,
  - c. þeir geti yfirgefið vinnustöð sína í skyndingu ef hætta kemur upp, eða að unnt sé að veita þeim aðstoð í skyndingu,
  - d. ekki sé hætta á að þeir renni til eða detti.

19. Fatlaðir starfsmenn.

Þar sem við á skal skipuleggja vinnustaði þannig að tillit sé tekið til fatlaðra starfsmanna. Þetta ákvæði gildir sérstaklega um dyr, ganga, stiga, baðklefa, handlaugar, salerni og vinnustaði sem fatlaðir starfsmenn vinna við eða nota sjálfir.

B. HLUTI

Sérstakar lágmarkskröfur sem gilda á vinnustöðum í landi.

1. Eldvarnir og slökkvistarf.

- 1.1 Alls staðar þar sem vinnustaðir eru skipulagðir, byggðir, búnir tækjum, teknir í notkun, starfræktir eða viðhaldið skal gera ráðstafanir til að koma í veg fyrir að eldur komi upp og breiðist út frá þeim upptökum sem tilgreind eru í öryggis- og heilsuskjalinu. Gera skal ráðstafanir til að slökkvistarf geti gengið hratt og örugglega fyrir sig.
- 1.2 Vinnustaðir skulu búnir viðeigandi slökkvitækjum og, ef nauðsyn krefur, reyk-skynjunar- og viðvörðunarkerfum.
- 1.3 Ósjálfvirkur slökkvibúnaður skal vera aðgengilegur, einfaldur í notkun og, þar sem þörf krefur, varinn fyrir skemmdum.
- 1.4 Öryggisáætlunin þar sem fram kemur til hvaða forvarnarráðstafana skal gripið, í samræmi við 3., 4., 5. og 6. gr. þessara reglna, til brunavarna, eldskynjunar og slökkvistarfa ef eldur kviknar og breiðist út skal varðveitt á svæðinu.
- 1.5 Slökkvibúnaðurinn skal auðkenndur með skiltum í samræmi við gildandi reglur um öryggis- og heilbrigðismerki á vinnustöðum.

2. Fjarstýring í neyðartilvikum.

Ef þess er krafist í öryggis- og heilsuskjalinu skal vera hægt að stjórna tilteknum búnaði með fjarstýringu frá heppilegum stöðum ef neyðarástand skapast. Búnaður af þessu tagi skal innihalda tæki til að einangra og hreinsa borholur, stöðvar og leiðslur.

3. Samskiptakerfi til almennra nota og til nota í neyðartilvikum.

3.1 Sé þess krafist samkvæmt öryggis- og heilsuskjalinu, skal á hverjum vinnustað þar sem starfsmenn eru vera:

- a. hljóð- og sjónrænt kerfi sem getur sent viðvörunarmerki til allra mannaðra hluta vinnustaðarins eftir þörfum;
- b. hljóðkerfi sem heyrir greinilega í alls staðar innan stöðvarinnar þar sem starfsmenn eru oft viðstaddir.

3.2 Aðstöðu til að gefa viðvörunarmerki skal komið fyrir á heppilegum stöðum.

3.3 Þegar starfsmenn eru staddir á vinnustöðum sem eru ekki venjulega mannaðir skal koma fyrir viðeigandi samskiptakerfum til nota fyrir þá.

4. Öruggir mótsstaðir og viðveruskrár.

Sé þess krafist samkvæmt öryggis- og heilsuskjalinu, skal tilgreina örugga mótsstaði, viðveruskrár skulu haldnar og grípa skal til nauðsynlegra ráðstafana þar að lútandi eftir þörfum.

5. Brottlutnings- og undankomuaðferðir.

5.1 Starfsmenn skulu þjálfaðir í viðeigandi aðgerðum í neyðartilvikum.

5.2 Björgunarbúnaður skal hafður til taks á aðgengilegum og hentugum stöðum og vera tilbúinn til notkunar.

5.3 Ef ördugt er að fara um brottflutningsleiðir og þar sem andrúmsloft kann að vera óhæft til innöndunar skulu vera fyrir hendi á vinnustaðnum sjálfstæð flóttatæki til tafarlausrar notkunar.

6. Öryggisæfingar.

Halda skal öryggisæfingar með reglulegu millibili á öllum vinnustöðum þar sem starfsmenn eru venjulega viðstaddir. Megintilgangur slíkra æfinga er að þjálfar og kanna getu starfsmanna sem hafa tilteknum skyldum að gegna ef neyðarástand skapast sem felur í sér notkun, meðhöndlun og starfrækslu neyðarbúnaðar. Þar sem við á skulu starfsmenn sem hafa verið skipaðir til þeirra starfa einnig æfðir í réttri notkun, meðhöndlun eða starfrækslu þessa búnaðar.

7. Hreinlætisaðstaða.

7.1 *Búningsherbergi og fataskápar.*

7.1.1 Starfsmönnum skulu veitt afnot af viðeigandi búningsherbergjum ef þeir eiga að vera í sérstökum vinnufötum. Búningsherbergi skulu vera auðveld aðgöngu, nægilega rúmgóð og sætum búin.

7.1.2 Búningsherbergi skulu vera nægilega stór og útbúin þannig að hver starfsmaður geti geymt föt sín í læstri hirslu meðan á vinnu stendur. Ef aðstæður krefjast, svo sem vegna hættulegra efna, raka eða óhreininda, skulu vera sérstakir skápar fyrir vinnuföt og aðrir fyrir einkafatnað starfsmanna. Unnt skal vera að þurrka blaut vinnuföt í afmörkuðu rými.

7.1.3 Búningsherbergi karla og kvenna skulu vera aðskilin eða notkun þeirra aðskilin.

- 7.1.4 Ef búningsherbergja er ekki þörf skal hver starfsmaður hafa til umráða stað þar sem hann getur geymt fót sín.
- 7.2 *Steypiböð og handlaugar.*
- 7.2.1 Ef eðli starfsins eða heilbrigðisaðstæður krefjast þess skal starfsmönnum séð fyrir viðeigandi klefum með fullnægjandi aðstöðu til steypibaða. Baðklefar karla og kvenna skulu vera aðskildir eða notkun þeirra aðskilin.
- 7.2.2 Baðklefar skulu vera nægilega stórir til að hver starfsmaður geti baðast án truflunar við fullnægjandi hreinlætisaðstæður. Til baða skal séð fyrir heitu og köldu rennandi vatni.
- 7.2.3 Ef baðklefa er ekki þörf skal séð fyrir fullnægjandi og viðeigandi handlaugum með rennandi heitu og köldu vatni í grennd við vinnustað og búningsherbergi. Handlaugar karla og kvenna skulu vera aðskildar eða notkun þeirra aðskilin ef þess er þörf.
- 7.2.4 Ef skilið er á milli baðklefa eða handlauga og búningsherbergja skal vera greiður gangur þar á milli.
- 7.3 *Salerni og handlaugar.*
Starfsmenn skulu í grennd við vinnustað sinn, hvíldarherbergi, búningsherbergi og baðklefa eða handlaugar hafa aðgang að sérstakri hreinlætisaðstöðu með nægilegum fjölda salernisskála og handlauga. Salerni karla og kvenna skulu vera aðskilin.

8. Skyndihjálpar búnaður.

- 8.1 Búnaður til skyndihjálpar skal henta þeirri starfsemi sem fram fer.
- 8.2 Sjúkraherbergi skal vera á stórum vinnustöðum þar sem þörf er á.
- 8.3 Í sjúkrastofum skulu vera nauðsynleg tæki og annar búnaður til að veita skyndihjálpar og skal aðgangur að þeim með sjúkrabörur vera greiður. Þær skulu auðkenndar með skiltum í samræmi við gildandi reglur um öryggis- og heilbrigðismerki á vinnustöðum.
- 8.4 Einnig skal búnaður til að veita slösuðum skyndihjálpar vera alls staðar tiltækur þar sem þess er þörf vegna aðstæðna á vinnustað. Þessi búnaður skal vera greinilega merktur og auðvelt skal vera að komast að honum.
- 8.5 Nægilegur fjöldi starfsmanna skal hafa hlotið þjálfun í notkun skyndihjálparbúnaðar sem er fyrir hendi.

9. Umferðarleiðir.

Ef ökutækjum er ekið inn á vinnustaðinn skulu umferðarreglur settar eftir þörfum.

C. HLUÐI

Almennar lágmarkskröfur sem gilda um vinnustaði á hafi úti.

1. Ábending.

- 1.1 Atvinnurekanda sem er í forsvari á vinnustað sem fjallað er um í C-hluta, er skylt að tryggja að í öryggis- og heilsuskjalinu komi fram að gerðar hafi verið allar viðeigandi öryggisráðstafanir fyrir öryggis- og heilsuvernd starfsmanna. Í því skyni skal í skjalinu:
- tilgreina sérstakar hættulegar aðstæður á vinnustað, þar með talda tengda starfsemi sem gæti valdið slysum sem líklegt er að hefðu alvarlegar afleiðingar fyrir heilsu og öryggi starfsmanna sem í hlut eiga;
  - meta áhættuna sem er samfara hinum sérstöku hættulegu aðstæðum sem um getur í a-lið;

- c. sýnt fram á að nægilegar öryggisráðstafanir hafi verið gerðar til að forðast slys sem um getur í a-lið og til að unnt sé að flytja starfsmenn fljótt og örugglega brott af vinnustaðnum í neyðartilvikum;
- d. sýnt fram á að stjórnunarkerfi séu fullnægjandi þannig að þau uppfylli skilyrði sem sett eru í þessum reglum.
- 1.2 Atvinnurekandi skal fylgja málsmeðferð og fyrirkomulagi sem mælt er fyrir um í öryggis- og heilsuskjalinu á skipulags- og framkvæmdastigi allra helstu þátta sem þessar reglur taka til.
- 1.3 Atvinnurekendur sem eru ábyrgir fyrir ólíkum vinnustöðum skulu hafa samvinnu, um að semja öryggis- og heilsuskjöl og um nauðsynlegar ráðstafanir til að tryggja öryggi og heilsu starfsmanna.

2. Eldvarnir og slökkvistarfi.

- 2.1 Gera skal viðeigandi varúðarráðstafanir, eins og tilgreint er í öryggis- og heilsuskjalinu, til að greina eldsupptök og koma í veg fyrir að eldur kvikni og breiðist út. Þar sem við á skal koma fyrir eldtraustum veggjum til að aðskilja svæði þar sem eldhætta er mikil.
- 2.2 Nægilega öflug eldvarnar-, slökkvi- og viðvörunarkerfi skulu vera fyrir hendi á öllum vinnustöðum í samræmi við þá hættu sem tilgreind er í öryggis- og heilsuskjalinu. Þessi kerfi eru meðal annars:
  - eldskynjunarkerfi,
  - brunaviðvörunarkerfi,
  - brunavatnskerfi,
  - brunahanar og -slöngur,
  - vatnsflæðikerfi og vatnseftirlitstæki,
  - sjálfvirk vatnsúðunarkerfi,
  - kerfi til að slökkva gaselda,
  - froðukerfi,
  - handslökkvitæki,
  - búnaður slökkviliðsmanna.
- 2.3 Ósjálfvirkur slökkvibúnaður skal vera innan handar, einfaldur í notkun og þar sem þörf krefur, varinn fyrir skemmdum.
- 2.4 Verndaráætlun þar sem fram kemur til hvaða forvarnarráðstafana skal gripið til brunavarna, eldskynjunar og slökkvistarfa á vinnustaðnum.
- 2.5 Neyðarkerfi skulu aðskilin eða á annan hátt varin eins og nauðsynlegt er fyrir óhöppum til að tryggja að neyðarráðstafanir komi að gagni í neyð.
- 2.6 Slökkvibúnaðurinn skal auðkenndur með skiltum í samræmi við gildandi reglur um öryggis- og heilbrigðismerki á vinnustöðum.

3. Fjarstýring í neyðartilvikum.

- 3.1 Ef þess er krafist í öryggis- og heilsuskjalinu skal setja upp búnað með fjarstýringu ef neyðarástand skapast. Búnaður af þessu tagi skal innihalda eftirlitsstöðvar á heppi- legum stöðum sem nota má í neyðartilvikum, þar með talið ef nauðsyn krefur, eftirlitsstöðvar á öruggum mótsstöðum og brottflutningsstöðum.
- 3.2 Búnaður sem hægt er að fjarstýra sbr. í lið 3.1, skal að minnsta kosti innihalda loftræstikerfi, neyðarrofa fyrir búnað sem getur orsakað bruna, kerfi til að koma í veg fyrir að eldfimir vökvar og gas sleppi út, eldvarnir og eftirlit með borholum.

4. Samskiptakerfi til almennra nota og til nota í neyðartilvikum.

- 4.1 Sé þess krafist samkvæmt öryggis- og heilsuskjalinu skal á hverjum vinnustað þar sem starfsmenn eru vera:
- hljóð- og sjónrænt kerfi sem getur sent viðvörnarmerki til allra mannaðra hluta vinnustaðarins eftir þörfum;
  - hljóðkerfi sem heyrir greinilega í alls staðar innan stöðvarinnar þar sem starfsmenn eru oft staddir;
  - kerfi sem hægt er að nota til samskipta við strand- og björgunarstöðvar.
- 4.2 Slík kerfi skulu vera starfhæf þótt neyðarástand skapist.
Auk hljóðrænu kerfanna skal vera fyrir hendi samskiptakerfi sem er ekki háð orku frá viðkvæmum orkuveitum.
- 4.3 Búnaði til að gangsetja viðvörnarbúnað skal komið fyrir á hentugum stöðum.
- 4.4 Þegar starfsmenn eru staddir á vinnustöðum sem eru ekki venjulega mannaðir skal koma fyrir viðeigandi samskiptakerfum til nota fyrir þá.

5. Öruggir mótsstaðir og viðveruskrár.

- 5.1 Gera skal viðeigandi ráðstafanir til að verja brottflutningsstaði og örugga mótsstaði fyrir hita, reyk og eins og hægt er, áhrifum sprengingar og að tryggja að undankomu-leiðir til og frá brottflutningsstöðum og öruggum mótsstöðum séu greiðar. Þessar ráðstafanir verða að vera þannig að þær verndi starfsmenn nægilega lengi til að hægt sé að skipuleggja og framkvæma undankomu og björgun þegar með þarf.
- 5.2 Sé þess krafist samkvæmt öryggis- og heilsuskjalinu, skal á öðrum vernduðu staðanna sem tilgreindir eru í 5.1 vera viðeigandi aðstaða þar sem tryggt er að hægt sé að fjarstýra búnaðinum sem tilgreindur er í 3. lið í þessum C-hluta og hafa samskipti við strand- og björgunarstöðvar.
- 5.3 Öruggir mótsstaðir og brottflutningsstaðir skulu vera greiðlega aðgengilegir frá afþreyingar- og vinnustöðum.
- 5.4 Á hverjum öruggum mótsstað skal halda skrá yfir nöfn starfsmanna sem skipað er niður á mótsstaðinn og skal henni haldið við og hún höfð til sýnis.
- 5.5 Skrá yfir starfsmenn sem falið hefur verið að inna af hendi tiltekna skyldur ef neyðarástand skapast skulu vera fyrir hendi og til sýnis á hentugum stöðum á vinnustað. Nöfnin skulu skráð í skriflegu leiðbeiningarnar sem um getur í lið 2.6 í A-hluta.

6. Brottflutnings- og flóttaaðferðir.

- 6.1 Starfsmenn skulu þjálfaðir í viðeigandi aðgerðum í neyðartilvikum.
Auk almennrar neyðarþjálfunar skulu starfsmenn hljóta þjálfun sem miðast sérstaklega við vinnustaðinn og skal hún tilgreind í öryggis- og heilsuskjalinu.
- 6.2 Starfsmenn skulu hljóta nægilega víðtæka þjálfun í aðferðum til að bjarga lífi sínu, að teknu tilliti til þeirra viðmiðana sem mælt er fyrir um í öryggis- og heilsuskjalinu.
- 6.3 Hentugar og nægilega góðar aðferðir til brottflutnings í neyðartilviki og aðferðir til að yfirgefa vinnustaðinn beint í sjóinn skulu vera á hverjum vinnustað.
- 6.4 Semja skal neyðaráætlun um björgun á sjó og brottflutning starfsmanna af vinnustöðum. Samkvæmt áætluninni, sem á að byggjast á öryggis- og heilsuskjalinu, skal kveðið á um björgunarskip og þylur og þar skulu vera viðmiðanir um burðargetu og viðbragðstíma björgunarskipa og björgunarþylna. Sá viðbragðstími sem krafist er skal tilgreindur í öryggis- og heilsuskjalinu fyrir hverja stöð. Björgunarskip skulu hönnuð og búin með það í huga að uppfylla kröfur um brottflutning og björgun.

- 6.5 Björgunarbátar, gúmmíbjörgunarbátar, björgunarhringir og björgunarvesti skulu uppfylla eftirtaldar lágmarkskröfur:
- vera hentug og búin þannig að þau viðhaldi lífi í nægilega langan tíma,
  - vera nægilega mörg fyrir alla starfsmenn sem kunna að vera viðstaddir,
  - vera af tegund sem hentar vinnustaðnum,
  - vera vel smíðuð og úr hentugu efni að teknu tilliti til björgunarhlutverks þeirra og aðstæðna sem þau kunna að vera notuð við, auk þess sem þau skulu vera tilbúin til notkunar, og
  - vera þannig á litinn að þau séu áberandi þegar þau eru í notkun og búin tækjum sem gera notandanum kleift að vekja athygli björgunarmanna á sér.
- 6.6 Nægilega öflugur björgunarbúnaður skal vera til taks til tafarlausrar notkunar.

7. Öryggisæfingar.

Halda skal öryggisæfingar með reglulegu millibili á öllum vinnustöðum þar sem starfsmenn eru venjulega viðstaddir og þar sem:

- starfsmenn sem hafa tilteknum skyldum að gegna ef neyðarástand skapast sem felur í sér notkun, meðhöndlun og starfrækslu neyðarbúnaðar eru þjáfaðir og prófaðir í meðferð slíks búnaðar, að teknu tilliti til þeirra viðmiðana sem mælt er fyrir um í öryggis- og heilsuskjalinu.

Þar sem við á skulu starfsmenn einnig æfðir í rétttri notkun, meðhöndlun eða starfrækslu þessa búnaðar,

- allur neyðarbúnaður sem notaður er í æfingunni er skoðaður, hreinsaður og ef við á, endurhlaðinn eða skipt um hann, auk þess sem öllum handbúnaði sem notaður er aftur skal skilað til þeirra staða þar sem hann er venjulega geymdur.
- sannprófa skal hvort björgunarbátar eru í nothæfu ástandi.

8. Hreinlætisaðstaða.

8.1 *Búningsherbergi og fataskápar.*

- 8.1.1 Starfsmönnum skulu veitt afnot af viðeigandi búningsherbergjum ef þeir eiga að vera í sérstökum vinnufötum. Búningsherbergi skulu vera aðgengileg, nægilega rúmgóð og sætum búin.
- 8.1.2 Búningsherbergi skulu vera nægilega stór og útbúin þannig að hver starfsmaður geti geymt föt sín í læstri hirslu meðan á vinnu stendur. Ef aðstæður krefjast, svo sem vegna hættulegra efna, raka eða óhreininda, skulu vera sérstakir skápar fyrir vinnuföt og aðrir fyrir einkafatnað starfsmanna. Unnt skal vera að þurrka blaut vinnuföt.
- 8.1.3 Búningsherbergi karla og kvenna skulu vera aðskilin eða notkun þeirra aðskilin.
- 8.1.4 Ef búningsherbergja er ekki þörf samkvæmt fyrstu málsgrein í lið 8.1.1 skal hver starfsmaður hafa til umráða stað þar sem hann getur geymt föt sín.

8.2 *Steypiböð og þvottaaðstaða.*

- 8.2.1 Auk þeirrar aðstöðu sem er fyrir hendi á öllum afþreyingarsvæðum skal, ef nauðsyn krefur, sjá starfsmönnum fyrir viðeigandi klefum með fullnægjandi aðstöðu til steypibaða og þvottar í grennd við vinnustaðina.

8.3 *Salerni og handlaugar.*

Auk þeirrar aðstöðu sem er fyrir hendi á öllum afþreyingarsvæðum skal, ef nauðsyn krefur, sjá starfsmönnum fyrir salernum og handlaugum í grennd við vinnustaðinn. Salerni karla og kvenna skulu vera aðskilin eða notkun þeirra aðskilin.

9. Skyndihjálp og búnaður.

- 9.1 Séð skal fyrir einni eða fleiri sjúkrastofum í samræmi við stærð stöðvarinnar og þá tegund starfsemi sem þar fer fram.
- 9.2 Sjúkrastofurnar skulu vera búnar hentugum tækjum, aðstöðu og lyfjum og nægilega margir sérhæfðir starfsmenn skulu vera til staðar eftir aðstæðum til að veita skyndihjálp eða, ef við á, meðferð undir leiðsögn skráðs læknis (sem ekki þarf að vera viðstaddur). Þær skulu auðkenndar með skiltum í samræmi við gildandi reglur um öryggis- og heilbrigðismerki á vinnustöðum.
- 9.3 Einnig skal búnaður til að veita slösuðum skyndihjálp vera alls staðar tiltækur þar sem þess er þörf vegna aðstæðna á vinnustað. Búnaður þessi skal greinilega merktur með skiltum.

10. Íveruaðstaða.

- 10.1 Sé það nauðsynlegt vegna eðlis, umfangs og tímalengdar framkvæmda skal atvinnurekandi einnig sjá starfsmönnum fyrir íveruaðstöðu sem skal:
- vera nægilega varin gegn áhrifum sprenginga, innstreymi reyks og gass og íkveikju og útbreiðslu elds eins og tilgreint er í öryggis- og heilsuskjalinu,
  - vera nægilega vel búin lofræstingu, upphitun og lýsingu,
  - hafa á hverri hæð að minnsta kosti tvær sjálfstæðar útgönguleiðir sem liggja til flóttaleiða,
  - vera varin gegn hávaða, lykt og gufum frá öðrum svæðum sem kunna að vera heilsuspillandi og gegn veðri og vindum,
  - vera aðskilin frá vinnustöðvum og staðsett fjarri hættulegum svæðum.
- 10.2 Í slíkri íveruaðstöðu skulu vera nægilega mörg rúm eða kojur fyrir þann fjölda einstaklinga sem búist er við að sofa á staðnum. Herbergi sem ætluð eru til svefnaðstöðu skulu vera nægilega rúmgóð þannig að íbúar þeirra geti geymt föt sín þar. Svefnherbergi fyrir karla og konur skulu vera aðskilin.
- 10.3 Í slíkri íveruaðstöðu skulu vera nægilega mörg steypiböð og þvottaaðstaða með rennandi, heitu og köldu vatni. Baðklefar karla og kvenna skulu vera aðskildir eða notkun þeirra aðskilin. Steypiböð skulu vera nægilega rúmgóð þannig að hver starfsmaður geti þvegið sér hindrunarlaust.
- 10.4 Í tengslum við svefnaðstöðu skulu vera nægilega mörg salerni og handlaugar. Aðstaða sem þessi fyrir karla og konur skal vera aðskilin eða notkun þeirra aðskilin.
- 10.5 Hreinlæti í svefnaðstöðu og búnaður hennar skal vera fullnægjandi.

11. Þyrlustarfsemi.

- 11.1 Þyrlupallar við vinnustaði skulu vera nægilega stórir og staðsettir þannig að greiðlega gangi fyrir stærstu þyrlur að nota þá við erfiðustu aðstæður sem búast má við í sambandi við þyrlustarfsemi. Þyrlupallurinn skal vera þannig hannaður og byggður að hann nýtist til þeirra nota sem til var ætlast.
- 11.2 Í næsta nágreinni við þyrlupallinn skal vera nauðsynlegur búnaður til nota ef slys verður og nauðsynlegt er að flytja slasaða með þyrlum.
- 11.3 Á vinnustað þar sem starfsmenn gista skulu við notkun þyrlna vera nægilega margir starfsmenn til staðar á þyrlupalli sem eru þjálfaðir í öryggisviðbrögðum í neyðartilvikum.

12. Bygging stöðva á hafi úti - öryggi og stöðugleiki.

- 12.1 Gera skal allar nauðsynlegar ráðstafanir við byggingu stöðva á hafi úti til að tryggja öryggi og heilbrigði starfsmanna í jarðefnanámi með borunum.

- 12.2 Undirbúningi vegna byggingar stöðva á hafi úti skal hagað þannig að öryggi stöðvanna og stöðugleiki sé tryggður.
- 12.3 Búnaður sá sem notaður er við byggingarframkvæmdirnar sem um getur í 12.1 skal vera þannig gerður að áhætta starfsmanna í jarðefnanámi með borunum sé eins lítil og mögulegt er.

REGLUR

um verndun starfsmanna gegn hættu á heilsutjóni af völdum líffræðilegra skaðvalda á vinnustöðum.

I. KAFLI

Almenn ákvæði.

1. gr.

Markmið.

Markmið með reglum þessum er að koma í veg fyrir heilsutjón starfsmanna sem vinna með líffræðilega skaðvalda eða verða fyrir mengun af þeim.

2. gr.

Gildissvið.

Reglur þessar gilda um alla starfsemi sem fellur undir lög nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum þar sem starfsmenn verða fyrir eða eiga á hættu að verða fyrir mengun af líffræðilegum skaðvöldum.

3. gr.

Skilgreiningar.

1. Í reglum þessum er merking eftirfarandi hugtaka sem hér segir:

- a. „líffræðilegur skaðvaldur“: örverur, þar með taldar þær sem breytt hefur verið með erfða-tækni, frumurækt og innri snýkjudyf í fólki, sem vera má að valdi smitun, ofnæmi eða eitrun af einhverju tagi;
  - b. „örvera“: örverufræðileg eining, mynduð af frumum eður ei, sem fær er um eftirmyndun eða yfirfærslu erfðaefnis;
  - c. „frumurækt“: frumur sem ræktaðar hafa verið úr fjölfruma lífverum í tilraunaglassi (in vitro);
2. „Líffræðilegir skaðvaldar“ skulu flokkaðir í fernt eftir smithættu:
- a. „líffræðilegur skaðvaldur af 1. flokki“: líffræðilegur skaðvaldur sem litlar líkur eru á að valdi sjúkdómum í mönnum;
  - b. „líffræðilegur skaðvaldur af 2. flokki“: líffræðilegur skaðvaldur sem valdið getur sjúkdómum í mönnum og starfsmönnum gæti stafað hætta af; lítil hætta er á að hann berist út í samfélagið; oftast er völ á árangursríkri forvörn eða meðferð;
  - c. „líffræðilegur skaðvaldur af 3. flokki“: líffræðilegur skaðvaldur sem valdið getur alvarlegum sjúkdómum í mönnum og starfsmönnum gæti stafað mikil hætta af; hætta getur verið á að hann berist út í samfélagið en oftast er völ á árangursríkri forvörn eða meðferð;
  - d. „líffræðilegur skaðvaldur af 4. flokki“: líffræðilegur skaðvaldur sem veldur alvarlegum sjúkdómum í mönnum og starfsmönnum stafar mikil hætta af; hætta getur verið á að hann berist út í samfélagið; oftast er ekki völ á árangursríkri forvörn eða meðferð.